

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA O'QITISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Turdiyeva Mashhura Ural qizi

DTPI boshlang'ich ta'lim 5-bosqich (6-BTS21) talabasi

jonibeknusratov2023@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17331788>

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy asoslari hamda amaliy yondashuvlari tahlil qilinadi. Innovatsion ta'lim metodlari, axborot-kommunikatsiya vositalari, o'yin texnologiyalari, STEAM ta'lim elementlari, kompetensiyaga asoslangan dasturlar orqali bolalar tafakkurini rivojlantirishning afzalliklari yoritiladi. Shuningdek, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ta'lim islohotlari bilan uyg'unlashtirilgan ilg'or tajribalar va ularni joriy etish bo'yicha tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol metod, AKT, STEAM, rivojlantiruvchi o'yin, blended learning, innovatsion yondashuv, metodika.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические основы и практические подходы применения современных педагогических технологий в системе дошкольного и начального образования. Анализируются инновационные методы обучения, использование информационно-коммуникационных средств, игровые технологии и элементы STEAM-образования для развития мышления детей. Приведены рекомендации по внедрению передового опыта в контексте образовательных реформ Узбекистана.

Ключевые слова: педагогические технологии, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, STEAM, развивающие игры, смешанное обучение, инновационный подход, методика.

Abstract: This article examines the theoretical foundations and practical approaches to applying modern pedagogical technologies in preschool and primary education. It highlights innovative teaching methods, the use of information and communication tools, game-based learning, and STEAM elements to enhance children's cognitive development. The paper also provides recommendations for implementing advanced practices in line with current educational reforms in Uzbekistan.

Keywords: pedagogical technology, preschool education, primary education, interactive methods, ICT, STEAM, game-based learning, blended learning, innovative approach, methodology.

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim jamiyatning barqaror rivojlanishida poydevor bo'lib xizmat qiladi. Yoshlik davrida berilgan sifatli ta'lim bolaning keyingi intellektual va ma'naviy kamolotini belgilaydi. O'zbekistonda so'nggi yillarda bu bosqichlarni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati kuchayib, yangi dasturlar, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar – bu ta'lim jarayonini tizimli loyihalash, maqsadga yo'naltirish va natijani kafolatlashga qaratilgan kompleks yondashuvdir.

Pedagogik texnologiya – o'qitishning ilmiy asoslangan tizimi bo'lib, maqsadni aniq belgilash, o'quv jarayonini bosqichma-bosqich loyihalash va natijani baholashni nazarda tutadi [3:45]. Bugungi kunda shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, integratsion darslar kabi tushunchalar zamonaviy texnologiyalarni tashkil etadi. Bunda o'quvchi markazga qo'yilib, o'qituvchi yo'naltiruvchi rolini bajaradi. Natijada ta'lim samaradorligi oshadi, o'quvchilar mustaqil fikrlash va ijodkorlikka o'rganadilar.

Maktabgacha davr bolaning shaxsiy rivojlanishida eng muhim bosqichdir. Bu jarayonda o'yin faoliyati yetakchi bo'lgani sababli rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari alohida ahamiyatga ega. Montessori metodikasi bolalarning mustaqil tanlov qilishiga, o'zini boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Reggio Emilia yondashuvi esa ijodkorlikni, tabiat bilan uyg'un holda rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda STEAM ta'lim elementlarini maktabgacha bosqichga integratsiya qilish bo'yicha tajribalar kengaymoqda. Fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika yo'nalishlari uyg'unligi kichik yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlashni kuchaytiradi. Masalan, qum bilan tajriba o'tkazish, suvning xossalarini o'rganish, oddiy qurilish modellarini yasash kabi mashg'ulotlar bolalarni tabiiy fanlarga qiziqtiradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ham maktabgacha ta'limda keng qo'llanmoqda. Multimediali taqdimotlar, interaktiv o'yinlar, elektron ertaklar bolalar uchun bilim olishni yanada jozibador qiladi. Shu bilan birga, pedagoglar AKTdan me'yorida foydalanish zarurligini unutmasliklari lozim.

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilar allaqachon ma'lum bilim va ko'nikmalarga ega bo'lib, ularni mustaqil izlanishga yo'naltirish muhimdir. Interfaol usullar – "aqliy hujum", "klaster", "akvarium" – o'quvchilarni faol fikrlashga, jamoada ishlashga o'rgatadi.

Blended learning (aralash ta'lim)ning afzalligi shundaki, an'anaviy darslar onlayn materiallar bilan uyg'unlashadi. Bu har bir o'quvchiga o'z sur'atida o'rganish imkonini beradi. Masalan, uyga vazifa sifatida qisqa videodarslar, sinfda esa muhokama va amaliy mashg'ulotlar o'tkazish o'quvchini yanada faol qiladi.

AKTdan foydalanish boshlang'ich ta'limni yangi bosqichga olib chiqadi. Interaktiv doskalar, elektron darsliklar, onlayn viktorinalar bolalarda axborot madaniyatini shakllantiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi AKTni dars maqsadiga mos ravishda tanlashi, faqat ko'rgazmalilikni oshirish uchungina emas, balki bilimni chuqurlashtirishga xizmat qilishi lozim.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori bilan "Ilk qadam" davlat dasturi tasdiqlanib, maktabgacha ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish, zamonaviy jihozlar bilan ta'minlash ishlari yo'lga qo'yildi. Bugun yurtimizning ko'plab hududlarida raqamli darsliklar, interaktiv doskalar, STEAM laboratoriyalari joriy etilmoqda.

Boshlang'ich ta'lim sohasida esa yangi o'quv dasturlari kompetensiyaga asoslangan yondashuvni ko'zda tutadi. O'quvchilarni nafaqat bilim bilan, balki amaliy ko'nikmalar bilan ham qurollantirish maqsadida loyihaviy ishlar, kichik tadqiqotlar, tajriba mashg'ulotlari tashkil etilmoqda. Kelgusida bu jarayonni yanada chuqurlashtirish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish, xorijiy ilg'or tajribalarni o'rganish, ota-onalarni hamkorlikka jalb etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimiga izchil tatbiq etish o'quvchilarning bilish faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga o'rgatadi hamda ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiradi. Innovatsion yondashuvlar, AKT, o'yin va STEAM elementlari orqali yosh avlodning intellektual salohiyati yanada yuksaladi. Shu bois, ta'lim siyosati doirasida o'qituvchilarni zamonaviy texnologiyalarni puxta egallashga yo'naltirish, material-texnik bazani mustahkamlash va raqamli resurslarni ko'paytirish dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jalolov J., Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan, 2021.
2. Karimov I. Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
3. Ministry of Preschool Education of Uzbekistan. Ilk Qadam Curriculum. Tashkent, 2022.
4. OECD. Innovative Pedagogies for Powerful Learning. Paris, 2021.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori.
6. Sharipova Sh. "Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi tajribalari." Ta'lim va innovatsiya, 2023, №4.
7. UNESCO. Early Childhood Education and Care. Paris, 2022.
8. Ziyomuhamedov B. Zamonaviy ta'lim metodlari. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.